

2016.

Polgári Települési Értéktár
létrehozásának tervezete

Ferenczné Fajta Mária

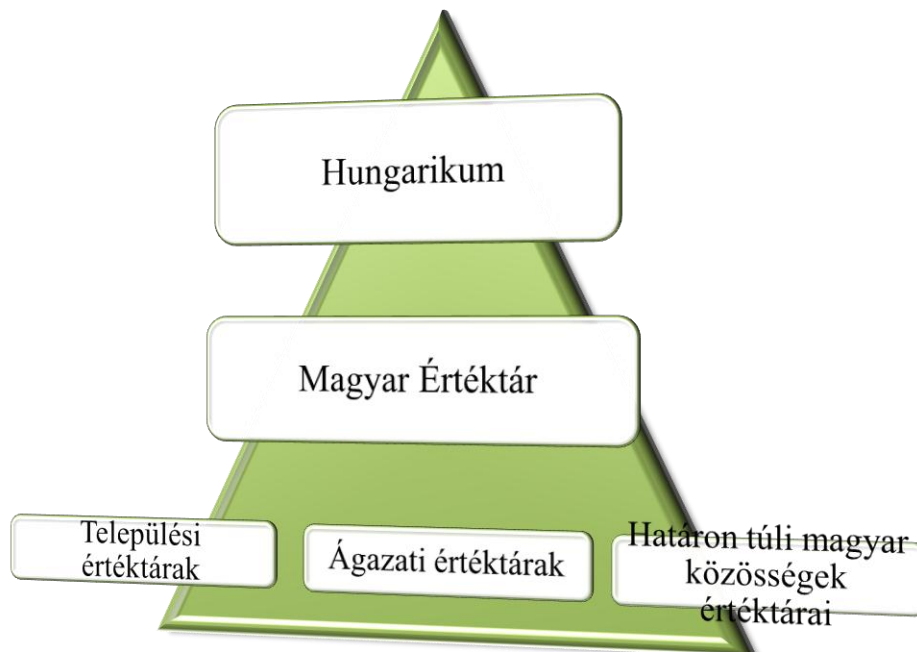
kulturális szolgáltatásfejlesztési szakember

Bevezetés

A **2012. évi XXX. törvény a magyar nemzeti értékekről és a hungarikumokról** kimondja, hogy a magyar nemzeti értékek, és azokon belül a hungarikumok megőrzendő és egyedülálló értékek. Ezeket az értékeket a lehető legszélesebb körű kiterjesztéssel gyűjteni, szigorú nyilvántartás szerint őrizni, ápolni, védelmezni és támogatni szükséges. A törvény megalkotásának célja az országos és helyi értékek tudatosítása, számbavétele és védelmének biztosítása volt.

A **2015. évi LXXX. törvény a magyar nemzeti értékekről és a hungarikumokról szóló 2012. évi XXX. törvény módosításáról** szerint nemzeti értéknek minősül a magyarság és a magyarországi államalkotó nemzetiségek tevékenységéhez, termelési kultúrájához, tudásához, hagyományaihoz, a magyar tájhoz és élővilághoz kapcsolódó, nemzetünk történelme, valamint a közelmúlt során felhalmozott és megőrzött minden szellemi és anyagi, természeti, közösségi érték vagy termék, illetve a tájhoz és élővilághoz kapcsolódó materiális és immateriális javakat magába foglaló tájérték, amely tanúskodik egy emberi közösség és az adott terület történelmi kapcsolatáról.

A nemzeti értékek azonosítása, rendszerezése és védelme egy többszörösen összetett, alulról felfelé építkező rendszerben, az ún. Nemzeti Értékek Piramisában történik.

I. Települési értéktár és értéktár bizottság

A 114/2013. (IV. 16.) Korm. rendelet a magyar nemzeti értékek és a hungarikumok gondozásáról irányadó a települési értéktárak és értéktár bizottságok létrehozásában és gondozásában.

A települési értéktár a települési önkormányzat területén fellelhető nemzeti értékek adatait tartalmazó gyűjtemény létrehozása az adott települési önkormányzat joga.

A települési önkormányzat Települési Értéktár Bizottságot hozhat létre, amelynek feladatai közé tartozik a településen fellelhető nemzeti értékek azonosításának szervezése, az értékek adatait tartalmazó gyűjtemény létrehozása, valamint azok megyei értéktárba történő megküldése.

Az értéktár bizottság működési szabályzatát a helyi (települési és megyei) önkormányzat képviselő-testülete határozza meg. Az értéktár bizottság legalább három tagból áll.

Munkájába bevonja a helyi, illetve megyei közművelődési feladatellátás országos módszertani intézményét, továbbá értékek gyűjtésével, megőrzésével, hasznosításával foglalkozó országos és területi illetékességű szakmai és civil szervezeteket.

Félévente, legkésőbb a félévet követő hónap utolsó napjáig beszámol tevékenységéről a helyi önkormányzat képviselő-testületének.

Az értéktár bizottság működéséhez és feladatainak ellátásához szükséges pénzügyi, tárgyi és ügyviteli feltételeket a helyi önkormányzat – az általa jóváhagyott éves munka- és pénzügyi tervre figyelemmel – maga biztosítja.

A bizottság szervezeti és működési szabályzatának a következőket kell tartalmaznia:

- I. Általános rendelkezések
 - a. Az értéktár bizottság hivatalos megnevezése
 - b. Az értéktár bizottság székhelye
 - c. Az értéktár bizottság tagjainak száma
- II. Az értéktár bizottság feladat- és hatásköre
 - a. A bizottság feladatai, hatásköre
 - b. A bizottság elnökének feladatai, hatásköre
- III. Az értéktár bizottság működése
 - a. A pénzügyi, és tárgyi feltételek meghatározása
 - b. A bizottság üléseinek módja, gyakorisága
 - c. A település értékeinek értéktárba történő felvételének lehetősége, módja
 - d. A bizottság döntéshozatalának módja
 - e. Az ülésekről vezetett jegyzőkönyv formai és tartalmi követelményei
- IV. A javaslattétel és döntés szabályai
- V. Nyilvántartás és közzététel

II. A település értékeinek gyűjtése

A. Kategóriák

A nemzeti értékek adatait a következő kategóriák szerint kell azonosítani és rendszerezni:

1. Agrár – és élelmiszergazdaság

az agrárium szellemi termékei és tárgyi javai – beleértve az erdészet, halászat, vadászat és állategészségügy területét –, különösen a mezőgazdasági termékek és az élelmiszerek, a borászat, továbbá az állat- és növényfajták.

2. Ipari és műszaki megoldások

Az ipari termelés – beleértve a kézműipart, kézművességet is – szellemi termékei és tárgyi javai, különösen az egyes technológiák, technikák, berendezés-, gép-és műszergyártás, műszaki eszközökkel végzett személy- és áruszállítás.

3. Természeti környezet

Az ember természetes környezetének tárgyi javai, különösen a fizikai és biológiai képződmények vagy képződménycsoportok, geológiai és geomorfológiai képződmények, természeti tájak, természeti területek, életközösségek és ökológiai rendszerek.

4. Egészség és életmód

A tudományos és népi megelőzés és gyógyászat, természetgyógyászat, szellemi termékei és tárgyi javai, különösen a gyógyszerek, gyógynövények, gyógyhatású készítmények, gyógyvíz-és fürdőkkultúra.

5. Kulturális örökség

A kulturális örökség szellemi és tárgyi javai, különösen az irodalom, a tudomány, a népművészet és népi kézművesség, néprajz, filmművészet, iparművészet, képzőművészet, táncművészet és zeneművészet; továbbá a védett ingatlan értékei, különösen a nemzeti vagyon körébe tartozó, kiemelkedő értékű műemlékek és régészeti lelőhelyek, nemzeti és történelmi emlékhelyek, világörökségi helyszínek.

6. Turizmus

A turizmus és a vendéglátás szellemi termékei és tárgyi javai, különösen a turisztikai attrakciók, szolgáltatások, a vendéglátó-ipari termékek, valamint a vendéglátás körébe tartozó étel- és italkészítési eljárások.

7. Épített környezet

Az ember által létrehozott épületek, épület-együttesek, helyszínek vagy egyéb objektumok.

8. Sport

A fizikai erőnlét és a szellemi teljesítőképesség megtartását, fejlesztését szolgáló, a szabadidő eltöltéseként kötetlenül vagy szervezett formában, illetve versenyszerűen végzett testedzés vagy szellemi sportágban kifejtett tevékenység, különösen a sportolói életművek és csúcsteljesítmények.

B. A helyi értékek felvétele a települési értéktárba

A helyi önkormányzat közigazgatási területén fellelhető, illetve az ott létrehozott nemzeti érték felvételét a települési értéktárba bárki írásban kezdeményezheti az adott érték fellelhetőségének helye szerint illetékes önkormányzat polgármesteréhez. A javaslatot *114/2013. (IV. 16.) Korm. rendelet. 1.sz. melléklete* szerint kell elkészíteni és elektronikus úton, vagy postai út esetén elektronikus adathordozón mellékelve benyújtani. (lásd 1 – 2. sz. melléklet)

A javaslatnak tartalmaznia kell:

1. a javaslattevő adatait,
2. az értéktárba felvételre javasolt nemzeti értékek adatait,
3. az értéktárba felvételre javasolt nemzeti érték fényképét vagy audiovizuális dokumentációját,
4. a Htv. 1. § (1) bekezdés j) pontjának való megfelelést valószínűsíthető dokumentumokat,
5. szakértő, illetve szakmai vagy civil szervezet támogató és ajánló levelét.

A polgármester a hozzá benyújtott javaslatokat átadja a Települési Értéktár Bizottságnak, amely a javaslatot megvizsgálja és dönt a Települési Értéktárba történő felvételről vagy a felvétel elutasításáról.

III. Nyilvánosság

Értékek felkutatása

Annak érdekében, hogy a városunkban található valamennyi értéket felkutassuk, fel kell hívni a lakosság figyelmét a javaslattevés fontosságára és módjára. A helyi újságban, médiában, a város honlapján és a közösségi oldalakon közzétett felhívásokkal juthatnak el az emberekhez azok az információk, amik az értékek megnevezéséhez és a települési értéktárba való felvételéhez szükségesek.

A gyűjtemény közzététele

A 114/2013. (IV. 16.) Korm. rendelet a magyar nemzeti értékek és a hungarikumok gondozásáról rendelet 14. § (1) A települési, tájegységi, illetve megyei értéktárban a 13. § (1) bekezdése szerint nyilvántartott nemzeti érték adatait a helyi önkormányzat az önkormányzat honlapján, a 7. § (4) bekezdése szerinti döntést követően, 8 napon belül közzéteszi.

IV. Polgár város települési értéktárába javasolt helyi értékek

A Polgári Települési Értéktár a Polgár területén fellelhető nemzeti értékek adatait tartalmazó gyűjtemény lesz. A város szempontjából meghatározó jelentőségű, a városhoz való tartozást kifejező szellemi termék, tárgy, kulturális alkotás, hagyomány, jelkép, természeti érték...stb, amit a Települési Értéktár Bizottság annak minősít. (3.sz. melléklet)

Kulturális értékek

- Helyi alkotóink / írók, költők, festők, szobrászok, zenészek...stb./ életműve, vagy a hozzájuk kapcsolódó tevékenységek; helytörténeti bibliográfia
- Emlékművek, szobrok /
I. és II. Világháborús emlékmű; Barankovics István szobra;
- Civilszervezetek (alapítványok, szövetségek, egyesületek)/
Polgári Polgárőr Egyesület; Polgár Város Önkéntes Tűzoltó Egyesülete; Lokálpatrióta Mozgalom Egyesület
- Kisközösségek - Művészeti csoportok, klubok, szakkörök, körök /
Foltvarró Kör;
- Hagyományőrző csoportok /
Tiszavirág Citerazenekar; Árvácska Népdalkör; Polgári Lovas Hagyományőrző Egyesület
- Közművelődési intézmények /
Ady Endre Művelődési Központ és Könyvtár; Helytörténeti Gyűjtemény
- Testvérvárosi kapcsolatok /
Tiszaújváros; Nagykároly

Épített környezet

- **Kálvária domb**
- **Római Katolikus Kálvária-kápolna**
- **Római Katolikus templom**
- **Református templom**

Turizmus

- Helyi ünnepek, falunapok/
- Fesztiválok / **Beláhapi Fesztivál; Hurkapite Fesztivál; Vámpírok Éjszakája**

Sport

- Hagyományos helyi sportrendezvények múltja, jelene
- Helyi sporttörténet
- Helyi sportolói csúcstartók / **Béke Kornél ifjúsági világbajnok**
- Szellemi sportok

Az összeállított lista a teljesség igénye nélkül, néhány értéket tartalmaz. A gyűjtemény terjedelmét a benyújtott javaslatok és a bizottság döntései fogja meghatározni.

